

Drogová závislosť

Laura Slováková
Lucia Tomašovičová
Terézia Bieliková
Slávka Malíková
Valéria Kocifajová

E1

Čo je droga?

- usušená, upravená i neupravená surovina rastlinného alebo živočíšneho pôvodu, slúžiaca na výrobu liečiv alebo technicky dôležitých látok
 - názov pochádza z holandského droog - „vyprahnutý“.
- Drogy ovplyvňujú myseľ, vôľu a úsudok, čo môže vyvolať závislosť, tiež známu ako návyk.
 - NARKOMAN – človek závislý na narkotikách

Drogová závislosť

- Závislosť (chápaná ako syndróm) predstavuje súbor príznakov (symptómov), ktoré vznikajú následkom pôsobenia drogy na organizmus či psychiku človeka. Droga pôsobí na telesnú aj duševnú zložku naraz, ale nie je výnimkou ani izolované pôsobenie na jednu z týchto zložiek.
- V súčasnosti teórie o vzniku drogovej závislosti hovoria o tzv. multifaktoriálnej genéze, teda o existencii štyroch vplyvných faktorov a ich interakcií:
 - a) droga (chemická látka schopná meniť vedomie a vyvolávať závislosť)
 - b) osobnosť (ktorá droge podľahne)
 - c) prostredie (ktoré podmieňuje a umožňuje užívanie drog)
 - d) vyvolávajúci moment (podnet, ktorý spôsobí začiatok užívania drog)

Drogy a ich delenie :

- **Depresanty** – drogy, ktoré tlmia činnosť mozgu a iných častí nervového systému. Zapríčiňujú pomalé reakcie a stratu zábran. Patria tu: alkohol, lieky na spanie, sedatíva, heroín, morfín a trankvileizéry.
- **Stimulanty** – drogy, ktoré povzbudzujú centrálny nervový systém. Spôsobujú čulosť. Sú to: kofeín, kokaín, tabak a pervitín
- **Halucinogény** –drogy, ktoré menia vnímanie reality. Niekedy vidí užívateľ veci, ktoré v skutočnosti neexistujú. Sú to napr.: magické huby, LDS, kanabis, PCP.
- **Odstraňovače bolesti** –drogy, ktoré zmierňujú bolesť napr. heroín.

Najčastejšie závislosti rozdeľujeme na:

látkové a nelátkové

A) Látkové:

1. podľa účinku:

- **halucinogény** – LSD, pervitín, durman, lysohlávky, amfetamíny
- **stimulačné**- crack, kokaín
- **tlmiace** – barbituráty, anestetiká, sedatíva, rozpúšťadlá, anaboliká (anabolické steroidy), tabak,
- **canaboidy** – marihuana, hašiš
- **opiáty** – ópium, morfium, heroín, kodeín, metadon

2. podľa zákona:

- **legálne:** alkohol, tabak, energetické nápoje,
- **nelegálne:**
 - kokainového typu (kokain, crack),
 - amfetamínového typu (amfetamín, fenmetrazín),
 - opiátového typu (ópium, morfium, heroín, syntetické),
 - halucinogénového typu (LSD, durman),
 - kanabisového typu (marihuana, hašiš),
 - organické rozpúšťadlá (toluén, acetón, benzén),
 - ostatné typy (oficiálne distribuované liečivá – barbital, rohypnol),
 - psychoaktívne látky (rajský plyn, extáza, muškátový oriešok),
 - syntetické drogy (extáza, MDMA, spektrum, venuša)

3. podľa užívania:

- inhalácia,
- vdychovanie,
- fajčenie,
- ústne užívanie,
- injekčné,
- vo forme samolepiek.

4. podľa chemického zloženia:

- prírodné,
- syntetické,
- polosyntetické.

B) Nelátkové závislosti:

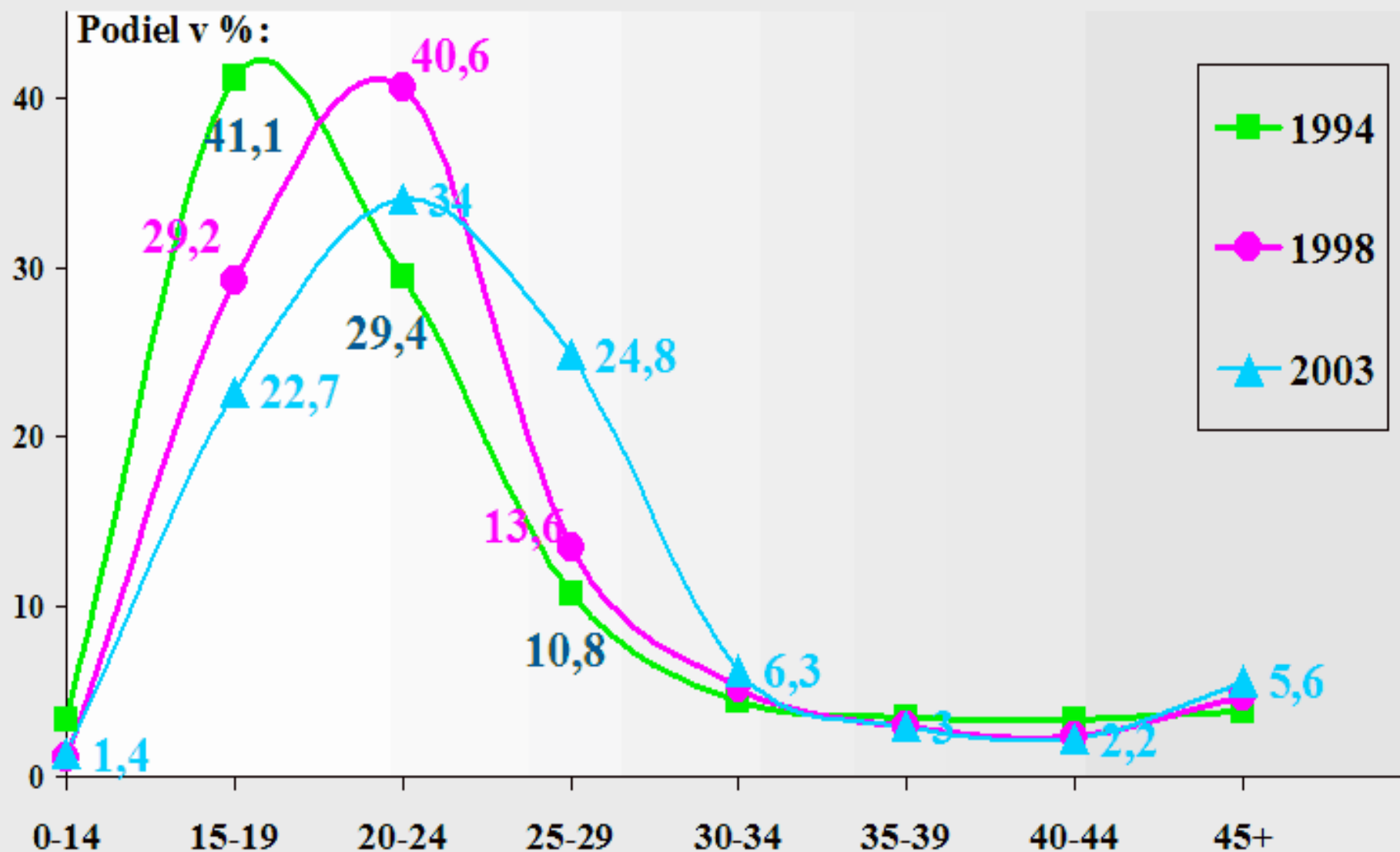
- porucha prijímania potravy (anorexia, bulímia), záchvatové prejedanie
- gambling (závislosť na hracích automatoch, kasína, lotéria, počítačové hry), (diagnóza F.63 porucha návykov a impulzov)
- vzťahové závislosti (závislosť na životnom partnerovi, opíčia láska, SEKTY),
- práca a činnosť (workoholizmus),
- sexuálne aktivity (satýria, nymfománia),
- schopinizmus (nakupovanie), (Oniománia)

DROGY - negatívne prejavy, zdravotné riziká, vplyv na človeka a spoločnosť

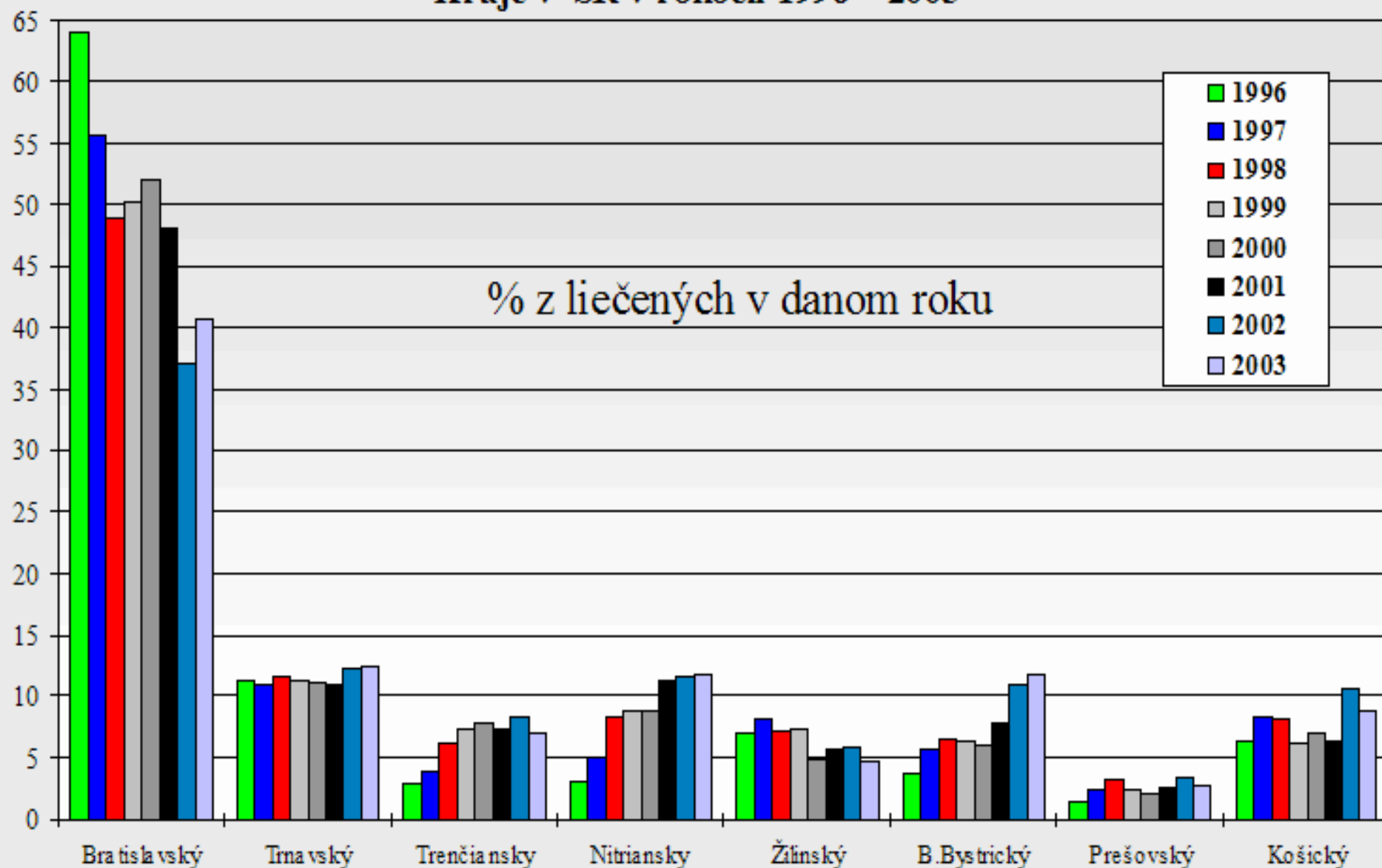
- Droga je zákerná práve pre spolupôsobenie týchto účinkov:
 - ▶ euforizujúceho - najzákernejšou vlastnosťou drogy je jej účinok vnímaný človekom ako eufória.
 - ▶ zmocňujúceho - súčasne s euphorizujúcim účinkom sa droga pomaly zmocňuje človeka
 - ▶ zhubného - spolu s euphorizujúcim a zmocňujúcim účinkom spoluúčinkuje deštrukčný fenomén drogy
- Príznaky závislosti sa aktivizujú pri znížení hladiny drogy v organizme, ale najmä pri jej absencii. Tento stav nazývame syndrómom absencie drogy. Pôsobenie drogy postupne zhoršuje zdravotný stav postihnutého. Bonhoffer opísal 52 príznakov závislosti.

Zmeny vo vekovom zložení liečených drogov závislých - Slovenská republika v rokoch 1994, 1998 a 2003

Graf č. 13

Drogovo závislí podľa miesta bydliska Kraje v SR v rokoch 1996 – 2003

Graf č. 6

Organizácie bojujúce proti drogám:

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť
Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť EMCDDA, ktoré sídli v portugalskej metropole Lisabon, vzniklo v roku 1993. Jej hlavnou úlohou je zbierať, analyzovať a šíriť informácie o drogách a drogových závislostiach na európskej úrovni. Spolupracuje najmä s politickými činiteľmi na úrovni členských štátov a spoločenstva, ktorým takýmto spôsobom pomáha formulovať drogové stratégie, no takisto poskytuje informácie odbornej a širokej verejnosti. Momentálne sa zameriava na plnenie drogového akčného plánu, prijatého Európskou úniou na roku 2009 – 2012, ktorý sa zameriava na posilnenie európskej spolupráce v potláčaní nepriaznivých dopadov drogovnej závislosti a s drogami spojeného zločinu.

Hlavné aktivity EMCDDA:

Monitorovacie a informačné aktivity

Analýza zozbieraných dát – v zmysle podpory akčného plánu EÚ a včasného varovania pred novými hrozbami

Komunikácia s kľúčovými autoritami – politici, vedci a európsky občania

Zvyšovanie efektivity využívania zdrojov a prostriedkov

Plán B

Poslaním mimovládnej organizácie Plán B je poskytovať pomoc a podporu pri riešení zdravotných, právnych a sociálnych problémov, ktoré užívanie a zneužívanie nelegálnych drog so sebou prináša nielen samotným užívateľom, ale aj ich sociálnemu okoliu a celej spoločnosti.

Cieľom organizácie je znižovanie zdravotných, spoločenských a ekonomických škôd spojených s užívaním drog, vychádzajúc z prístupov harm reduction a verejného zdravia.